

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/114/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1714203849
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Adela Unčovská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1714203849.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Adely Unčovskej a členov senátu JUDr. Mariany Harvancovej a Mgr. Niny Dubovskej, v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., IČO: 31 575 951, so sídlom Hodžova 11, Žilina proti žalovanému: O. Z., K.. XX.X.XXXX, bytom mesto V. o zaplatenie zmluvných úrokov z nezaplatenej istiny, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Pezinok zo dňa 31.1.2019, č.k. 4C/125/2016-88, jednomyseľne takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa m e n í tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi zmluvný úrok vo výške 17,9% ročne zo sumy 2 964,03 eur od 17.4.2014 do zaplatenia istiny, najneskôr do 20.10.2023.

Žalobcovi sa proti žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil § 261 ods. 3 písm. d), § 273 ods. 1, § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), § 53 ods. 1, 2, § 54 ods. 1, 2, § 488 a § 517 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) a § 2 písm. a), § 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov a § 25 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“) a vecne tým, že po vydaní platobného rozkazu, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 1.11.2018 predmetom konania zostal nárok žalobcu na zaplatenie riadneho zmluvného úroku vo výške 17,90% ročne z istiny 2 964,03 eur od 17.4.2014 do zaplatenia. Platobným rozkazom bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu dlžnej istiny úveru 2 964,03 eur, riadny úrok do zosplatnenia úveru 216,15 eur, sankčný úrok z omeškania do zosplatnenia úveru 2,01 eur a zákonný úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 2964,03 eur a zo sumy 216,65 eur od 17.4.2014 do zaplatenia. Dospel k záveru, že žaloba, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia aj zmluvne dohodnutých úrokov z úveru za čas po predčasnom zosplatnení úveru, je nedôvodná. Poukázal pritom na uznesenie Ústavného súdu SR, č.k. IV. ÚS 476/2012-14 zo dňa 18.9.2012, rozsudok Najvyššieho súdu SR R 59/1998, uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 4Obo/143/98 a uznesenie Ústavného súdu SR, sp.zn. I. ÚS 101/2016 zo dňa 17.2.2016 a konštatoval, že priznaním uplatneného nároku by došlo k dvojnásobnému zaťaženiu spotrebiteľa, a to jednak v podobe úrokov z úveru ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi úverového vzťahu. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“), žalovanej však náhradu trov konania nepriznal s ohľadom na skutočnosť, že jej v konaní žiadne trovy nevznikli.

3. Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie žalobca z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p., t.j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Mal za to, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Poukázal na komentár k § 502 ods. 1 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, v zmysle ktorého povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru a vzhľadom na dispozitívnosť ustanovenia, strany si môžu vznik a zánik povinnosti platiť úroky, t.j. dobu, počas ktorej má dlžník platiť úroky, v zmluve o úvere dojednať odchyľne. Uviedol, že pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru a jednak na úrok z omeškania, pričom úprava úroku z omeškania ako aj úroku z úveru je podporná, preto je rozhodujúce, ako sa strany dohodli v zmluve. Upriamil pozornosť na znenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, z ktorého vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičaných peňažných prostriedkov a uvedené potvrdzuje aj ust. § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z., v zmysle ktorého ak spotrebiteľ splatí spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne pred dohodnutou lehotou splatnosti, je povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Odkázal na rozhodovaciu prax, konkrétne na rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 31.1.2017, sp.zn. 11Co/12/2017. S poukazom na ust. § 497 Obchodného zákonníka, obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania, nakoľko úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka, ktoré je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, samotný vznik nároku na úrok z úveru neovplyvňuje. Vo vzťahu k aplikácii § 506 Obchodného zákonníka uviedol, že uvedené ustanovenie upravuje špecifický prípad odstúpenia od zmluvy veriteľom pri omeškaní dlžníka, ktoré môže veriteľ využiť, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace. Konštatoval, že toto odstúpenie nespôsobuje zánik záväzku ex tunc, rovnako nespôsobuje zánik povinnosti dlžníka vrátiť dlžnú sumu s úrokmi. V tejto súvislosti poukázal na aktuálnu rozhodovaciu prax v danej problematike. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie rozsudok zmenil a vyhovel žalobe (v zamietnutom rozsahu).

4. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadřila.

5. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 a 378 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p.), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je podané dôvodne.

6. Odvolací súd, prihliadajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, nezistil v postupe súdu prvej inštancie žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok (§ 380 ods.2 C.s.p.).

7. Odvolací súd ako prvoradé konštatuje, že v prejednávanej veci súd prvej inštancie postupoval v konaní a pri rozhodovaní aj s použitím ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30.6.2016. O odvolaní žalobcu rozhodoval odvolací súd po nadobudnutí účinnosti zák.č. 160/2015 Z.z. , viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.).

8. Podľa § 470 ods. 1 C.s.p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

9. Podľa § 470 ods. 2 C.s.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

10. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

11. Podľa § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky

vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške.

12. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

13. Predmetom konania po právoplatnom vydaní platobného rozkazu bol nárok žalobcu na zaplatenie zmluvného úroku po zosplatnení úveru, ktorý ako veriteľ poskytol žalovanej na základe zmluvy o úvere zo dňa 8.11.2013 vo výške 3 000 eur. Súd prvej inštancie teda rozsudkom rozhodol, že žalobu o zaplatenie zmluvného úroku vo výške 17,90% ročne z istiny 2 964,03 eur od 17.4.2014 do zaplatenia zamietol.

14. Je potrebné konštatovať, že súdna prax bola v čase vyhlásenia napadnutého rozhodnutia nejednotná v otázke kumulácie zmluvne dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania po predčasnom zosplatnení úveru, a to s prihliadnutím na zákonnú ochranu spotrebiteľa.

15. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých sa výslovne riešila predmetná právna otázka, a ktoré zároveň možno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

16. Ide predovšetkým o uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/42/2020 zo dňa 16.6.2020, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí. K uvedenému právnomu záveru sa pripojili aj iné senáty najvyššieho súdu vo svojich rozhodnutiach sp.zn. 8 Cdo/118/2020, 7Cdo/186/2020. 2Cdo/115/2019, 8Cdo/237/2019, 8Cdo/135/2020, 9Cdo/24/2020, 8Cdo/221/2019, 2Cdo/241/2019.

17. V prejednávanej veci pritom možno vychádzať z rovnakých záverov ako najvyšší súd, zohľadňujúc zistený skutkový stav veci, t.j., že zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou podliehajúcou zákonu o spotrebiteľských úveroch, čo je aj prípad prejednávanej veci. Zároveň je možné konštatovať, že zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods.6 písm. d) Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere tzv. absolútnym obchodom, a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere (§497 a nasledujúce). Ustanovenia Občianskeho zákonníka sa v prípade právneho vzťahu, účastníkom ktorého je spotrebiteľ, použijú vtedy, ak v Občianskom zákonníku existuje také ustanovenie, ktoré je možné prednostne aplikovať (§ 52 ods.2 OZ).

18. Najvyšší súd vyslovil, že „zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka či zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania. Zosplatnenie je inštitúciou slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanja, t.j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo“.

19. Odvolací súd ďalej poukazuje na záver rozhodnutia najvyššieho súdu, podľa ktorého „pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojedanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť. Túto vedomosť však dlžník-spotrebiteľ nemá v prípade dojedania, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojedanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.. Takéto dojedanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods.1 OZ. Na druhej strane postavenie veriteľa-dodávateľa sa aj bez uvedeného dojedania nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody“.

20. So zreteľom na vyššie uvedené, opierajúc sa o právne závery najvyššieho súdu, konštatuje, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď vyslovil, že žalobca nemá nárok na zmluvný úrok po zosplatení úveru. V danom prípade preto bolo potrebné napadnutý rozsudok zmeniť tak, že uvedenému žalobnému nároku (spočívajúcemu v zmluvnom úroku po zosplatení úveru) súd vyhovie. Odvolací súd však dáva do pozornosti, že v zmysle vyššie uvedeného právneho názoru má žalobca nárok na zmluvný úrok iba za obdobie vopred dohodnuté v zmluve o úvere, ktorým je doba riadneho splácania úveru t.j. do času konečnej splatnosti úveru, v danom prípade do 20.10.2023. Inak povedané, ak by k úhrade pohľadávky došlo zo strany dlžníka neskôr ako je stanovená konečná splatnosť úveru, žalobca má nárok na zmluvné úroky iba do tohto termínu konečnej splatnosti úveru, t.j. do dohodnutej doby trvania povinnosti splácať úver.

21. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 388 C.s.p. zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi zmluvný úrok vo výške 17,9% ročne zo sumy 2 964,03 eur od 17.4.2014 do zaplatenia istiny, najneskôr do 20.10.2023.

22. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 C.s.p. a nárok na ich náhradu priznal úspešnému žalobcovi voči neúspešnej žalovanej.

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).